

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Qui pecuniam suam non dedit ad usuram, & munera super innocentes non accepit, Qui facit hæc, non mouebitur inæternum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

colloquium, ubi foedera, pacta, aut fides exiguntur, nemo iuramentum damnat, ut sic distinguendum sit inter familiarem sermonem, narrationem, siue colloquium, quo recitantur, nunciantur, dicuntur uaria: & inter contractus, pacta, foedera, promissiones, fidem, & similia. Ita Christus & Paulus iurant, quoties fidem iuradent, ac cum hominibus paciscuntur pacto sancto fidei. At Christus de communi sermone loquitur, unde signanter dicit: Sit sermo uester, est, est, non, non, ut leuitatem iurandi prohiberet, cum sit nulla necessitas in sermone communi, hoc patet & Augustinum sensisse, cum phibitam dicit pronitatem iurandi. Ita stat uerbum Christi simplicissimo sensu uerum, quod abundatius his est, a malo est, ut non sit necesse malum non credentis fingere, cum sit reuera malum iurantem in communi sermone (ubi nulla promissio, nullum pactum, nulla fides, ac per hoc nulla necessitas est) iurare prompti.

Hac sententia minus multas conscientias illaqueabimus, quae, ut dixi, uitam seu sensum communem hominum, a quo Christi doctrina, si recte comparetur, non abhorret multum, quantum ad mores spectat, exprimit & uerbo Christi simpliciter accepto consonat, sed & originali suo, unde Christus accepit, non abluat, dicitur enim Leuit. xix. Non metemini, nec decipiet unusquisque proximum suum. Non periurabis in nomine meo, ne pollues nomen dei tui, Vbi de communi & familiari sermone loquitur, ut uideatur, dum mendacium & falsiloquium (quae mitiora sunt communis colloquii peccata, quam periuria, perfidia in pactis & contractibus) tractat. Sed & hic uersus psalmi non de communi sermone sese loqui ostendit, dum dicit: Et non mutat, manifeste perfidiam & perjurium taxans, siquidem mendacium & falsiloquium, seu perurium in quotidiano sermone, superius taxauit: Qui loquitur ueritatem in corde suo. De eodem iuramento, psalmo. xxiiij. sic dicit: Et non iurauit in dolo proximo suo. Ita stat utraq; sententia, quae Christiano simpliciter praecipitur, nullo modo, per nullam rem diuinam uel humanam iurare in sermone quocumque. Et tamen seruandum est iuramentum praestitum in quacumque causa aut pacto. Quare iuramentum simile est opere carnali, quod extra matrimonium non licet, & intra matrimonium & petitur & redditur iure. Ita extra pactum & fidei negotium iurare non licet, intra uero optime licet, immo expedit.

Christiana doctrina non multum abhorret a communi sensu hominum.

Conclusio de iuramento.

Qui pecuniam suam non dedit ad usuram, & munera super innocentes non accepit,

Qui facit haec, non mouebitur in aeternum.

Iste uersus non indiget expositione, sed impletione, & Augustinus dicit, haec non esse magna & incipientium, quia Propheta a superioribus & maioribus incepit. Idem sentit diuus Hieronymus & alij. Verum si spiritu loqui prophetam aduertimus, quis est hominum qui non sit inuolutus his peccatis? Esto, non dent oes ad usuram, omnes tamen odiunt, non licere ad usuram dare, gauderent licere, sua non aliorum commoda spectantes, deinde si & hic se tegit Adam ueteris nequitia, si tamen penuria urgeret, & alia uia non pateret quam usura, nemo non fieret usurarius, quare oia illa uerba, huius psalmi, habitabit, requiescit, ingreditur, operatur, loquitur, non egit dolum, non fecit malum, non accepit opprobrium, iurat, non mutat, non dedit, non accepit, facit, sic sunt de opibus intelligenda, ut ex pura spiritualibus uoluntate manare oia intelligantur, cum hypocrite talia uel omnia

Dd iij uel multa

uel multa simulare ad tempus possint, sed in tempore malo contraria faciunt. Alioquin reuera parum est operis, non dedisse pecuniam ad usuram, cum deo beamur & inimicis benefacere, gratis omnibus mutuum dare.

Sed nonne Propheta cōtradicit Mosi, qui filijs Israel Deut. xxij. dicit: Non scenerabis fratri tuo ad usurā, pecuniam, nec fruges, nec alia quamlibet rem, sed alieno, fratri autem tuo absq; usura commodabis, id quo indiget. Non est negandum, quin mores gentis sūre arguerit, q; nō contenti alienis fructibus re, etiam fratribus suis scenerabant, ut erat, estq; etiam num populus iste omnium longe auarissimus & usurā studiosissimus. In quem Propheta ceteri sunt inuecti, quorum unus Amos. vij. Audite hoc, qui conteritis pauperem, & deficere facitis egenos terræ, dicentes: Quādo transibit messis, ut auideamus & augeamus siclum, & supponamus statheras dolosas, ut possideamus prore gentū egenos & pauperes pro calciamentis. (Heb. per fruges) & quali frumenti uendamus? Idem primo. c. Venditis pro argēto iustum, & pauperes pro calciamentis (id est, pro frugibus uestris) Qui conterunt usq; ad positum terræ capita pauperum, & uiam humilium declinant (id est, subuertunt.)

Affectus usure eradicandus.

Verum non hoc solum agit (ut dixi) sed omnes affectus usuræ, etiam fortissimos eradicare proponit, ut loco usuræ ponat beneficentiam, ut facile uideant (sicut Apostolus ad Timot. docet) & gratis mutuum, sicut Christus Luc. vj. præcipit, & Matt. v. Nostro autem seculo foelicissima est usura, facta, Roma no pontifice autore, iusticia, & licitus contractus, submoto nomine usuræ, & appposito nouo, quo nunc dicitur, contractus reemptionis. Hæc enim magis pulchra dicitur figura, & hac iusticia iustificat hodie totus orbis, maxime cæsar, regnatq; monstrum illud secure, extincto per hunc modum. Eugebio de uniuersa iusticia eius cum regno dei, nec sic tamen Antichristum ad illius credit. Valet item secundo idem contractus nouo miraculo ad hoc, ut res temporales, temporales non sint, quia interesse illud, quod est neruus iusticia, uirtus huius cōtractus, est immortale, etiam otiosa & sterili pecunie. His traditas Satanae nequitias, q; religiose admittimus & colimus, solum ob hoc, quia Romani pontificis nomen pretextitur. Vnde inter omnia miracula que hodie deus operat, hoc mihi uel primo loco habet, orbem posse subsistere & huius census incomprehensibilem usuram ferre. Sit ergo non dedisse pecuniam ad usurā parum, hodie certe magnum & rarū est, de q; alias abundantius dixi.

Munus accipere.

Et munera super innocentem non accepit, & hoc parum uideatur, sed & magnum hodie quoq; ut ludæos omittam. Hic peccant iudices & qui causas descendunt, tuentur, impetunt. Hoc est, Papa, Episcopi, Officiales, Procuratores, rabulæ forenses, & sex illa hominum quæ alitur populorum peccatis, sicut lenones stupris mulierū, facile est forte causæ solius intuitu operari, sicut fulere, sententiam dictare & ferre, uerū ubi irruerint affectus, scilicet prolici, fauor amici, odium inimici, contemptus humilium, metus magnorum, non modo uidebis illud Deut. xvj. &, Exo. xxij. Munera excæcant oculos iudicum, & subuertunt uerba iustorum. Et Isa. j. Omnes diligunt munera, sequuntur retributiones, sed q; & omnes alij iam dicti affectus idem facient. Nemo nocet, nisi tentatus, q; sit blandum & potens hoc malū, iam sunt, qui alterius causam etiam gloriæ studio peruertunt, quo acutiores doctioresq; uideantur. Quod item refert, si non munus accipias aduersus innocentem, gloriam tamen aut uindictam aut gratiam accipias. Quod si hunc uersum principes & Episcopi sentiant,

seruarent, putas tot monstra pareret Romana furia (curia uoluidicere) uerum
sicut illic omnia portenta scelerum summo gradu regnant, ita oportet ut & *Huc omnium
animo attēti.*
hoc nephas illic regnet, ut iterum satanas sedem suam & Pantheon obtineat,
unde in orbem totum inundet omne malum.

Ne autem ulla pars hominum hoc uitio sit libera, fit ut plurimi etiam fidei
causam & uerbi dei damnent, pars muneribus, pars fauore, inuidia, odio, am-
bitione, gloria capti, non pauci etiam metu magnorum, aliqui & contemptu.
Nonne n̄ omnes contra innocentes accipiunt aliquid? prater hos aliqui eti-
am ignorantēs, zelo dei & amore (ut iactant) ueritatis. Quis collegia, mona-
stera, uniuersitates, ab hoc malo liberabit? qui (ut ignorantiam taceam) aperte
etiam consentunt sese dicturos facturosq; omnia pro ueritate, nisi metuerent *Super inno-
centem mune-
ra accipiunt.*
centibus, honoribus, fauoribus, aut etiam uita priuari? Quid hoc est aliud q̄
non accipere quidem, sed tamē bene accepta, male seruare munera super inno-
centem. Vx nobis. Quis auderet dicere omnium Collegiorum, Monasterio-
rum, Vniuersitatum, census, honores, dignitates fieri munera accepta super in-
nocentes, unius hominis Papæ tyrannide formidata? uel ex hoc uno intellige,
quid periculi sit esse Papam, deinde quantorum scelerum per orbem sit autor,
si semel abusus fuerit potestate contra ueritatem. At nunc cum non nisi abuta-
tur in perniciem ueritatis, quid aliud q̄ sedem satanz & Antichristi negotium
Romæ esse & agi, credere possumus? cuius unius metu, ueritas tanto terrarum
spacio extinguitur, error & mendacium statuitur, innumerabilibus animabus
tam facile cito perditis: Obsecro, quis non metuar, uiuere in tantis periculis
horum dierum, in tantis uoraginibus animarum? Hæc tempora sunt, quæ præ-
dixit Paulus: Instabunt tempora periculosa, erunt enim homines amantes sui,
&c. Timoth. iij.

Recte ergo concludit: Qui facit hæc, nō mouebitur in æternum, Nota bene
facit, si ille non stabit, qui hæc dicit & ostendit, ne tamen facit, ubi parebunt
illi, qui etiam si sciunt & cogitent hæc esse recta, nō tamen audent mutire: ubi
& illi qui indocto zelo cōtra hæc agunt: Vnde in hebræo distinctio uersus sic
ponitur, ut qui facit hæc, pertineat ad partem priorem sic: Argētum suum non
dedit ad usuram, & munera super innocentem non accepit faciens hæc: Non
mouebitur in æternum, quasi dicat, non tantum sciens aut loquens hæc, ut ul-
tima pars uersus ad totum psalmum pertineat, & prior ostendat q̄ sit rarum &
arduum, sine usura, sine precio sanguinis uiuere. Immo non esse possibile, nisi
quis sit promptus ponere, censum, honorem & uitam, extremaq; omnia pro
ueritate pati. Ex quibus uidemus q̄ fallax sit, omne quod specie & nomine
fulget, nam Christianismum hodie arbitrantur potissimum in clero esse, &
ecce usuris & precio sanguinis, metu Romani pontificis, omnes uiuunt per
orbem. Romæ iactatur cōtentione indomita, Papam pascere omnes oues, &
ecce ipse lupo est omnes oues iugulans. En quod dixit Apostolus: Mitter il-
lis operationem erroris, ut credant iniquitati, qui charitatem ueritatis non ac-
ceperunt, ut salui fierent, interim tamen legimus horas Canonicas, sacrificia,
mus multas missas, & ea facimus ac dicimus, quæ citra nostrum periculum di-
ci fieriq; possunt, ueritas & fides, cū Euāgelio, de suo periculo uiderint: Quid
ad nos, qui pro Christianis facti sumus Romani, pro credentibus operarij, pro
Euāgelicis, Decretalici, pro spiritualibus, cerimonarij: Et in totum pro popu-
lo dei libero, serui hominum impijssimorum?

Psalmus